

Sygn. akt V U 490/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Agnieszka Leżańska

Protokolant: st. sekr. sądowy Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2020 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 8 kwietnia 2019 r. sygn.: (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu W. K. prawo do emerytury od dnia (...);**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz ubezpieczonego W. K. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt VU 490/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 kwietnia 2019 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy W. K. prawa do przyznania emerytury twierdząc, że ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Do pracy w szczególnych warunkach ZUS **nie zaliczył** następujących okresów:

- od dnia 14 marca 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1989 roku w Wytwórni (...) na stanowisku mechanika i mechanika zmianowego;
- od dnia 1 września 1989 roku do dnia 5 października 1992 roku w (...) Spółdzielni (...) w Ż., ponieważ w tym okresie wnioskodawca był zatrudniony jako członek spółdzielni, a nie jako jej pracownik;
- od dnia 6 października 1992 roku do dnia 31 lipca 1993 roku w Wytwórni (...) s.c. na stanowisku mechanika;
- od dnia 1 sierpnia 1993 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w Wytwórni (...) S.A. na stanowisku mechanika.

W odwołaniu z dnia 30 kwietnia 2019 roku, wnioskodawca zaskarżył powyższą decyzję i wskazał, że w spornych okresach czasu pracował w szczególnych warunkach, ponieważ do jego obowiązków należało m.in. czyszczenie szaf aspiracyjnych, czy usuwanie awarii urządzeń znajdujących się na magazynie surowców, budynku produkcyjnego oraz magazynie wyrobów gotowych. Mając na uwadze powyższe, ubezpieczony wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

W. K., urodzony w dniu (...), w dniu (...) złożył wniosek o emeryturę. Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy łącznie wynoszący: **27 lat, 1 miesiąc i 11 dni**, w tym 26 lat, 11 miesięcy i 8 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 3 dni okresów nieskładkowych. ZUS nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych żadnych okresów pracy, a w tym:

- od dnia 14 marca 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1989 roku w Wytwórni (...) na stanowisku mechanika i mechanika zmianowego;

- od dnia 1 września 1989 roku do dnia 5 października 1992 roku w Rolniczej Spółdzielni (...) w Ż. na stanowisku mechanika;

- od dnia 6 października 1992 roku do dnia 31 lipca 1993 roku w Wytwórni (...) s.c. na stanowisku mechanika;

- od dnia 1 sierpnia 1993 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w Wytwórni (...) S.A. na stanowisku mechanika (dowód: wniosek, k. 1-4 akt emerytalnych, decyzja z dnia 11 sierpnia 2018 roku, k. 13 akt ZUS II, odpowiedź na odwołanie, k. 8-9 akt spraw).

W spornym okresie czasu pracy, **od dnia 14 marca 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku**, wnioskodawca pracował na rzecz jednego pracodawcy, który zmieniał nazwę zakładu pracy. Przedsiębiorstwo, w którym pracował ubezpieczony, zajmowało się produkcją pasz w B.. Budynek produkcyjny zajmował osiem kondygnacji i na każdym z pięter znajdował się silos, w którym zbierany był pył zbożowy. W budynku były również szafy aspiracyjne, które służyły do likwidowania nadmiernego zapylenia na terenie produkcji. Czyszczeniem tej aparatury zajmował się wnioskodawca. W szafie znajdowało się około 30-40 worków, które wnioskodawca kilka razy na zmianie opróżniał i czyścił, wykonując tą pracę ręcznie. Do obowiązków wnioskodawcy należała również dezynfekcja linii produkcyjnej, przy której wykorzystywał środki chemiczne takie jak: sal curb i myco curb. Skarżący wchodził ponadto do mieszalki głównej, czyli zbiornika w kształcie walca o pojemności około 3.000 kg, w celu jej oczyszczenia i dezynfekcji. Praca wnioskodawcy, przez cały jego okres zatrudnienia, pozwalała utrzymać produkcję w ruchu, ponieważ oprócz czynności dezynfekujących, zajmował się on naprawami, a ponadto uczestniczył w produkcji. W okresie od 1989 roku do 1992 roku W. K. pracował bowiem jako dozowacz produktów na mieszanki paszowe i w trakcie pracy mieszalki musiał otworzyć zbiornik i dosypać określony komponent, np. antybiotyk oraz kontrolował proces rozdrabniania ziarna. Z uwagi na charakter produkowanego towaru wnioskodawca przez cały czas pracy był narażony na zapylenie i hałas. Wnioskodawca pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonując swoje obowiązki pracownicze u jednego pracodawcy (dowód: zeznania świadków: J. S. nagranie od 3:39 do 21:12, Z. S. nagranie od 24:46 do 36:39, E. J. nagranie od 39:21 do 47:59, J. D. nagranie od 52:10 do 56:29; zeznania wnioskodawcy, nagranie od 1:01:50 do 1:10:26, protokół rozprawy z dnia 28 stycznia 2020 roku, k. 27-29 akt sprawy).

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach (dowód: świadectwo pracy, k. 23,25, 27 akt kapitałowych i k. 25 akt ZUS II).

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

odwołanie jest uzasadnione, co skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami początkowo było to, czy wnioskodawca legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i wniósł o przekazanie środków z OFE na budżet państwa.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym

stanowiskiem pracy, ale stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnosnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Natomiast brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. W konsekwencji okoliczność niedysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach nie przesądza, że wnioskodawca pracy w szczególnych warunkach nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresach od dnia 14 marca 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku u przedsiębiorcy prowadzącego działalność polegającą na produkcji pasz w B. był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych. Na marginesie jedynie zaznaczyć trzeba, że z dokumentacji i zeznań świadków bezspornie wynika, że przedsiębiorca wielokrotnie zmieniał nazwę zakładu, ale zakład produkcyjny i materiał w nim tworzony pozostawał bez zmian.

Spornym w sprawie pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, to jest czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Organ rentowy swoją decyzję oparł wyłącznie na świadectwach pracy, które wskazywały, że w spornym okresie ubezpieczony pracował jako mechanik i mechanik zmianowy i że pracodawca nie uznał tego jako pracy w warunkach szczególnych. ZUS podnosił także, że w okresie od dnia 1 września 1989 roku do dnia 5 października 1992 roku wnioskodawca był członkiem spółdzielni, a nie wykonywał pracy na podstawie umowy o pracę.

W toku postępowania Sąd jednak ustalił, że przedsiębiorca jedynie zmieniał nazwy zakładu w celach oszczędnościowych, natomiast wnioskodawca świadczył pracę przez wszystkie lata w tym samym miejscu, także w okresie od dnia 1 września 1989 roku do dnia 5 października 1992 roku, kiedy to wystawiono świadectwo wskazując jako pracodawcę (...) Spółdzielnię (...) w Ż.. W świetle zeznań świadków: Z. S., i E. J. oraz wnioskodawcy nie budzi wątpliwości fakt, iż skarżący w tym okresie faktycznie wykonywał swoją dotychczasową pracę w B., a ponadto nie ma żadnych dowodów poza drukiem RP-70, znajdującym się w aktach ZUS, który potwierdzałby, że wnioskodawca był członkiem spółdzielni i że spółdzielnia faktycznie funkcjonowała. We wskazanym przez ZUS okresie, w którym wnioskodawca rzekomo miał być członkiem spółdzielni, dalej wykonywał on swoje obowiązki w zakładzie produkcyjnym, utrzymując produkcję w ruchu i zajmował się dozowaniem produktów do mieszanek paszowych, co zostało potwierdzone zeznaniami świadków, jak i samego wnioskodawcy.

W tym miejscu należy podkreślić, że w orzecznictwie przyjmuje się, że nazwa stanowiska nie decyduje o charakterze pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 roku, sygn.

akt II UK 413/13, lex nr 1475167). Wynika z tego więc, że okolicznością przesądzającą o uznaniu pracy za wykonywaną w warunkach szczególnych powinien być rodzaj faktycznie wykonywanych przez pracownika czynności.

Wobec powyższego to na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostą temu obowiązkowi. Szczególne warunki pracy wnioskodawcy, jak już wcześniej to wskazano, Sąd ustalił w oparciu o spójne i logiczne, a co za tym idzie wiarygodne zeznania świadków: J. S. Z. S., E. J. oraz J. D.. Wskazać w tym miejscu należy, że świadkowie w spornym okresie pracowali wraz z wnioskodawcą w tym samym zakładzie produkcyjnym i byli świadomi jego obowiązków. Tym samym zeznania ww. świadków pozwoliły Sądowi ustalić zakres obowiązków wnioskodawcy i miejsce ich wykonywania w spornym okresie czasu. Sąd Okręgowy uwzględnił zeznania ww. świadków i samego wnioskodawcy, albowiem było one jasne, logiczne i spójne z pozostałym materiałem dowodowym, a przez to wiarygodne i przekonujące w świetle dyrektywy zawartej w art. 233 § 1 k.p.c.

Z ustaleń Sądu, poczynionych w oparciu o wiarygodne zeznania świadków i wnioskodawcy wynika, że ubezpieczony w okresie od dnia 14 marca 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku był zatrudniony jako agregatowy czyszczenia i rozdrabniania ziarna oraz mieszkankowy śrutu i komponentów paszowych, a obowiązki te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu.

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że wnioskodawca w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wskazane w **Zarządzeniu na 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykazane w załączniku nr 1, wykazie A, poz. 10. Prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śrutu, punkcie 1. Agregatowy czyszczenia i rozdrabniania ziarna oraz punkcie 2 Mieszkankowy śrutu i komponentów paszowych.** Organ rentowy w toku postępowania nie przedstawił jednocześnie jakiegokolwiek dowodu podważającego dowody zgłoszone przez wnioskodawcę i nie zakwestionował wskazanych w dowodach okoliczności faktycznych.

Uwzględnienie kwestionowanych przez organ rentowy okresów do stażu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych implikuje osiągnięcie przez niego wymaganego 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc zatem pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, ma ponad 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach, należy uznać, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. przyznał wnioskodawcy W. K. prawo do emerytury od dnia (...), to jest od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury (punkt 1 sentencji wyroku).

O kosztach procesu orzeczono, jak w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku (Dz. U. z 2018 r. poz. 265).